GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 40. *Sâmbătă, 21 Februariu (5 Martie).* **1887.**

Braşovŭ, 20 Februariu 1887.

„Ministrulŭ-preşedinte Tisza a începutŭ sĕ se sĕmţă în noulŭ sĕu rolŭ ca ministru de finance.“ Aşa ne asigură unulŭ din ḍiarele de căpetenia ale guvernului.

La încheiarea desbaterei asupra legei financiare în camera deputaţilorŭ din Pesta, d-lŭ Tisza a luatŭ cuvêntulŭ şi a datŭ şi ca ministru de finance provisoriu o escelentă probă, că póte vorbi multŭ fără a ḍice nimicŭ. A mai doveditŭ afară de acésta d-lŭ Tisza, că elŭ şi la finance este totŭ acelŭ optimistŭ periculosŭ care nu vede rĕulŭ şi miseria din ţéră, nu vrea sĕ scie de nemulţămirea popórelorŭ, ci se încrede orbesce în noroculŭ sĕu.

Dér nicĭ cu noroculŭ nu e bine sĕ se jóce omulŭ, nu e bine sĕ risce prea multŭ în contulŭ lui, căcĭ iute se póte întórce dela elŭ şi ni se pare, că amintitulŭ discursŭ rostitŭ de d. Tisza în şedinţa camerei dela 1 Martie a. c. numai norocosŭ n'a fostŭ.

Şefulŭ oposiţiunei moderate maghiare, contele Albert Apponyi, a imputatŭ guvernului, că încă nicĭ aḍĭ nu este consciu de adevĕrata seriositate a situaţiunei, că nu are o programă financiară clară şi bine definită, că, deşi oposiţiunea a propusŭ unŭ sistemŭ de economii, guvernulŭ nu ia în seriosŭ lucrulŭ acesta, nu se gândesce a redică o linia de consumŭ la graniţele austriace, c'unŭ cuvêntŭ guvernulŭ nu face nimicŭ, elŭ nu arată camerei nicĭ măcarŭ motivele, carĭ au causatŭ retragerea ministrului de finance Szapary şi inaugurarea unui provisoriu în resortulŭ financelorŭ.

Şi ce a rĕspunsŭ la tóte aceste grave imputărĭ d-lŭ Tisza? — A ḍisŭ, că şi dênsulŭ e de părere, că trebue sĕ se facă economii, dér adause elŭ, suntŭ unele pretenţiunĭ ale vieţei de statŭ, faţă cu carĭ nicĭ chiar din consideraţiunĭ de economiă nu este admisibilŭ unŭ regresŭ. Singurŭ numai prin economiă nu se póte dér îndrepta rĕulŭ. Guvernulŭ nu se póte ocupa nicĭ cu planurĭ marĭ într'unŭ momentŭ, când piaţa de banĭ nu e nicidecum dispusă pentru asemenĭ planurĭ marĭ. Totŭ ce face guvernulŭ e că pregătesce o mai corĕspunḍĕtóre şi mai bună esploatare a dărilorŭ indirecte şi de consumŭ, ceea ce se póte face şi fără a redica linia de consumŭ, ce nu e doritŭ.

O programă financiară, ḍise Tisza, nu póte da aḍĭ, dér promite că va presenta o asemenea programă în anulŭ viitorŭ, deodată cu proiectulŭ budgetarŭ, décă până atuncĭ vorŭ merge tóte lucrurile aşa de netedŭ, cum îşĭ închipuesce ministrulŭ-preşedinte, décă nuorii grei ai situaţiunei esteriore se vorŭ risipi şi d-lŭ Tisza va dobêndi maioritatea în viitórea dietă alésă pe cincĭ anĭ.

Optimismulŭ d-lui Tisza se oglindéză în următorulŭ caracteristic pasagiu alŭ discursului sĕu:

„In fine sĕ'mĭ fiă permisŭ a da espresiune convicţiunei mele, că décă va succede, ca pacea europénă sĕ se susţină, ceea ce — precum credŭ — va succede, deşi nu aşa cum amŭ dori, adecă prin desarmare (căcĭ de ar fi cu putinţă desarmarea ministrulŭ de finance n'ar mai avé a se lupta cu marĭ calamităţĭ,) ci décă pacea va fi susţinută numai aşa, cum a fostŭ, ca ministrulŭ de rĕsboiu sĕ nu facă mereu nouĕ, neaşteptate dér neînlăturabile pretenţiunĭ: atuncĭ printr'o corectă manipulare a dărilorŭ şi pe calea mĕsurilorŭ ce trebue sĕ se ia pe tĕrêmulŭ dărilorŭ indirecte şi de consumŭ, va succede sĕ scăpămŭ de deficitŭ, în partea cea mai mare séu de totŭ, financele aşa de posomoritŭ descrise ale Ungariei.“

Tăcerea semnificativă, cu care a primitŭ maioritatea camerei acéstă desfăşurare a optimismului ministrului-preşedinte, a fostŭ întreruptă de strigătele viue de reprobare ale întregei stânge.

In nisce momente, când, după cele $7^1/_2$ milióne votate de dietă pentru honveḍime şi glóte, suntŭ adunate în Peşta delegaţiunile spre a vota din nou unŭ creditŭ de 52 şi jumĕtate milióne pentru armata comună, din care vre-o 16 milióne şi mai bine trebue sĕ acopere Ungaria; când conformŭ preliminarului budgetarŭ presentatŭ dietei, în care cheltuielele suntŭ stabilite cu $350^1/_4$ milióne, ér venitele numai cu $328^1/_4$ milióne, deficitulŭ ordinarŭ face ceva peste 22 milióne; când afară de acésta trecerile peste creditŭ din anulŭ 1885 împreună cu deficitulŭ încă neacoperitŭ alŭ esposiţiei ungurescĭ din acelaşĭ anŭ facŭ peste 10 milióne; când ministrulŭ de finance trebue sĕ procure cele 18 milióne cheltuite din provisiunile casselorŭ statului, carĭ trebuescŭ din nou provĕḍute cu banĭ; când aşadér, adăugêndŭ tóte aceste sume, deficitulŭ statului ungarŭ în realitate trece peste 70 milióne; când, în fine, situaţiunea de afară n'a fostŭ nicĭ odată mai nesigură şi mai ameninţătóre ca astăḍĭ; în nisce momente ca aceste primulŭ ministru de finanţe provisorŭ pune în perspectivă ştergerea deficitului.

Nu-i minunatŭ d-lŭ Tisza? Elŭ asémĕnă starea financiară a statului dela 1867 şi 1875 cu cea de aḍĭ şi acésta o declară mai bună. Acolo unde toţĭ vĕdŭ ruinarea economică, Tisza vede numai înflorire. Ţéra, observă elŭ, póte ḍice: „am primitŭ mai multŭ decâtŭ am datŭ.“

Noi scimŭ că amŭ totŭ datŭ şi n'amŭ primitŭ nimicŭ şi dóră nu va susţiné d-lŭ Tisza, că noi, Românii, şi cu noi toţĭ Nemaghiarii şi cea mai mare parte a poporului maghiarŭ, care asemenea nu vede ródele dărilorŭ sale, nu ne-amŭ ţiné de ţéră. Orĭ dóră ţéra o constitue numai ómenii d-lui Tisza, carĭ sĕ hrănescŭ din bugetulŭ statului?

Dér d-lui Tisza îi dă mâna sĕ vorbéscă aşa pentru că elŭ e de firma convingere, că poporaţiunea statului încă n'a sĕrăcitŭ de totŭ şi până ce nu va sĕrăci de totŭ mai e cine sĕ dea şi de unde sĕ se ia.

„Puteţĭ sĕ vorbiţĭ de sarcinele visteriei statului,“ esclamă Tisza, „dér nu de sĕrăcirea poporului ungarŭ.“

De când e lumea aceia, carĭ au fostŭ mai aprópe de ruina lorŭ, au fostŭ cei mai marĭ optimiştĭ. De ce ar face tocmai d-lŭ Tisza escepţiune?

Rĕscóla dela Silistra.

Étă amĕnuntele pe care le-a primitŭ „Epoca“ asupra acestui incidentŭ:

In séra de Duminecă şefulŭ garnisónei din Silistra a rugatŭ pe comandantulŭ regimentului românŭ din Ostrovŭ d'ai trimite musica pentru lăsatulŭ secului. Cererea fù acordată şi musica merse la Silistra. Lunĭ diminéţa se află, că batalionulŭ bulgarŭ din Silistra cu o baterie de artilerie şi unŭ escadronŭ de cavaleriă făcuseră unŭ *pronunciamento* contra regenţei. Căpitanulŭ care comanda batalionulŭ chemase pe oficerĭ şi le adresase o cuvêntare, în care descria în colorĭ negre starea Bulgariei provocată de nisce ambiţioşĭ, carĭ s'au cocoţatŭ la putere şi slujescŭ interese străine, înstrăinându poporulŭ bulgarŭ de marele sĕu protectorŭ, de Rusia. Cuvintele căpitanului au fostŭ primite cu *urale prelungite* de cătră ofiţerĭ. Comandantulŭ bateriei rĕspunse că a sositŭ momentulŭ d'a pune capĕtŭ unei asemenea stărĭ de lucrurĭ; că acéstă datoriă sĕ impune armatei, care singură póte scăpa patria de situaţiunea de plânsŭ în care se află.

In urma acestorŭ discursurĭ, toţĭ oficerii au juratŭ d'a urma steagulŭ insurecţiunei şi proclamarea pronunciamentului a fostŭ decisă pentru Duminecă séra, cu ocasiunea lăsatului secului.

Aşa se făcù.

Trupele au fostŭ consiniate în casarmă şi ofiţerii se întruniră într'unŭ banchetŭ, după care porniră toţĭ împreună strigândŭ: *„Josŭ regenţa!“* Sĕ trăiéscă Ţarulŭ Alexandru! Pe stradele oraşului ofiţerii şi trupele se îmbrăţişau cu locuitorii.

Se dădù de mâncatŭ şi de bĕutŭ soldaţilorŭ şi se cetì o proclamaţiune prin care regenţa era rĕsturnată şi înlocuită prin unŭ altŭ guvernŭ sub preşedinţa Mitropolitului Clementŭ.

Astfelŭ stau lucrurile până erĭ.

Sĕ scie că autorităţile dela Rusciuk au rechisiţionatŭ tóte trăsurile spre a trimite trupe la Silistra. Totŭ odată garnisóna dela Şumla a primitŭ ordinŭ sĕ plece la Silistra. Cestiunea este, décă regenţa póte fi sigură de aceste trupe în faţa celorŭ resculate. Dela Şumla până la Silistra este unŭ singurŭ drumŭ prin *Sujucuk, Akadivlar şi Alfatar*, dér nu există şosea şi în starea actuală a timpului trebue celŭ puţinŭ 5 ḍile de marşŭ spre a ajunge până la Dunăre. Dela Rusciuk ar fi fostŭ uşorŭ d'a trimite trupe spre Silistra pe Dunăre; dér fluviulŭ e îngheţatŭ şi astfelŭ trupele din Rusciuk vorŭ fi silite sĕ mérgă până la *Rasgradŭ* şi de acolo sĕ ia drumulŭ celŭ mare care merge la Silistra prin *Savust* séu prin *Kamarlar*.

Pentru a face acestŭ încungiurŭ trebuescŭ celŭ puţinŭ două ḍile cu trăsura. Dér sosindŭ la Silistra trupele regenţei se vorŭ afla în faţa a aprópe 2000 de ómenĭ bine armaţĭ, aprovisionaţĭ şi dispunêndŭ de artileriă; nu va fi dér uşorŭ d'a supune pe revoltaţĭ.

In orĭce casŭ luptă va fi, şi exemplulŭ celorŭ petrecute la Silistra póte fi contagiosŭ.

Revoluţionarii bulgarĭ.

Ḑiarulŭ *„Brăila“* scrie: „De câtva timpŭ oraşulŭ nostru a devenitŭ cuibulŭ revoluţionarilorŭ bulgarĭ. Numĕrulŭ lorŭ creşte din ḍi în ḍi mai multŭ. Printre aceştĭ fugarĭ, ce'şĭ dau aerulŭ de refugiaţĭ politicĭ şi'şĭ facŭ din acésta o gloriă, spuind'o orĭ cui voesce sĕ-i asculte, se află şi unŭ pretinsŭ căpitanŭ din armata bulgară, anume Slatovstof, care în unire cu cei ce se află actualmente aci şi încă cu câţĭ-va, carĭ se mai aşteptă, ar fi avêndŭ intenţiunea d'a mai fonda două ḍiare în limba bulgară, afară de acela ce pórtă numele de 9 Augustŭ. Unulŭ din aceste ḍiare a eşitŭ deja de sub tiparŭ şi are titlu: „Da se rasberemă“ (Sĕ ne înţelegemŭ.)“

„Décă activitatea acestorŭ indiviḍĭ s'ar mărginì la lupta pentru rĕsturnarea actualei stărĭ de lucrurĭ din Bulgaria numai prin aceste mijlóce, pentru noi Românii, esistenţa lorŭ în mijloculŭ nostru n'ar fi de nicĭ o importanţă şi, prin urmare, n'amŭ avea nicĭ unŭ interesŭ d'a ne ocupa de dênşiĭ. Dér, ceea ce este destulŭ de gravŭ, şi care merită a atrage atenţiunea guvernului, este faptulŭ că aceştĭ veneticĭ, sub masca d'a fonda şi scrie ḍiare, sprijiniţĭ de concursulŭ materialŭ şi moralŭ alŭ unei puterĭ vecine, care face dintr'ênşii nisce adevĕrate instrumente órbe, complotéză în secretŭ a face sĕ isbucnéscă în Bulgaria o mare revoluţiune spre a aprinde astfelŭ foculŭ în tótă întinderea peninsulei balcanice“.

„Faptulŭ prin urmare este destulŭ de gravŭ, când ne putemŭ gândi, că pe teritorulŭ nostru sĕ urzescŭ asemenea revoluţiunĭ cu scopurĭ reacţionare“.

Creditele militare austro-ungare şi Rusia.

„Nowoje Wremja“, ocupându-se de recentele credite militare votate de parlamentele din Austria şi Ungaria, ḍice că aceste parlamente îşĭ facŭ o concurenţă patriotică, apoi continuă:

„Banii ceruţĭ de guvernulŭ austriacŭ, adauge ḍiarulŭ rusŭ, i-au fostŭ acordaţĭ în unanimitate. Deputaţii din Reichsratŭ, ca şi aceia din camera ungară, lucrară ca cum ar fi avutŭ grabă sĕ capete diplome de patriotismŭ, şi chiar oposiţiunea maghiară se declară gata pentru orĭce sacrificiu. Atitudinea lorŭ are două objective: a influenţa pe Germania şi, în acelaşĭ timpŭ, şi pe Rusia.

„Intru câtŭ privesce patria nóstră, deputaţii maghiarĭ şi austriacĭ se înşală décă 'şĭ închipuiescŭ, că patriotismulŭ lorŭ bugetarŭ ar schimba câtuşĭ de puţinŭ disposiţiunile şi vederile guvernului rusescŭ.“

„Rusia nu este nicĭ cum doritóre d'a intra în conflictŭ armatŭ cu Austria; dér nu ne tememŭ nicĭ acum, precum nu ne-amŭ temutŭ nicĭ mai înainte de guvernulŭ austriacŭ, fiindŭ că elŭ are astăḍĭ vre-o douĕḍecĭ milióne de florinĭ mai multŭ la disposiţiunea sa.“

„Acéstă situaţiune amŭ prevĕḍut'o de multŭ încă. Evenimentele din aceştĭ din urmă doi anĭ au slăbitŭ influenţa ruséscă în peninsula balcanică, în profitulŭ aceleia a Austro-Ungariei. Trebue sĕ sfirşimŭ odată cu acésta, instituindŭ în Bulgaria starea de lucrurĭ ce ne garantéză tractatulŭ dela Berlinŭ. Décă Austro-Ungaria s'ar încerca sĕ împiedice îndeplinirea sarcinei nóstre, rĕsboiulŭ ar fi neînlăturabilŭ“.

SCIRILE ḌILEI.

După unŭ *raportŭ alŭ inspectorului de scóle* din comitatulŭ *Hunedórei*, comitatulŭ acesta, care dispune cu totulŭ de 432 comune, a avutŭ anulŭ trecutŭ 310 scóle, mai puţinŭ cu 11 ca în anulŭ precedentŭ. Aceste 11 scóle, care s'au închisŭ sub pretextŭ că din causa lipsei de mijlóce nu se puteu susţiné amĕsuratŭ cerinţelorŭ legei, tóte au fostŭ scóle romănescĭ. Au cercetatŭ scóla 27,038, mai multŭ cu 753 ca în anulŭ de mai nainte. Cu limba de propunere maghiară au fostŭ 57 scóle, germane 2, românescĭ 242, mixte 9. Au funcţionatŭ 373 învĕţătorĭ, dintre carĭ 294 au sciŭtŭ deplinŭ unguresce, 33 puţinŭ şi 12 nimicŭ. Susţinerea tuturorŭ scólelorŭ din acestŭ comitatŭ costă pe anŭ 152,883 fl. — Ce facŭ autorităţile nóstre scolare, dormŭ somnulŭ celŭ lungŭ, de lasă sĕ ne închiḍă inchisitorii scólele? Ce face poporulŭ din respectivele comune de nu deşteptă din amorţélă autorităţile nóstre şcolare?

—x—

Ministeriulŭ de rĕsboiu a datŭ comandelorŭ ordinŭ ca afacerile de asentare sĕ se facă repede şi medicii militarĭ sĕ-şĭ dea grabnicŭ şi în modŭ demnŭ de credinţă votulŭ asupra destoiniciei celorŭ apăruţĭ înaintea comisiunei de asentare

—x—

»Kolozsvar« scrie: O neplăcută surprindere l'a ajunsŭ pe d. *Petru Truţa*, deputatulŭ românŭ alŭ cercului Baiei de Crişiu, din comitatulŭ Hunedórei. Cincĭ anĭ de ḍile d. Truţa nu va mai puté fi deputatŭ, căcĭ din întĕmplare şi-a plătitŭ darea mai târḍiu de cum ar fi trebuitŭ şi din asta causă pentru viitórele alegerĭ, fiindŭ ştersŭ din lista alegĕtorilorŭ, nu mai póte sĕ fiă alesŭ deputatŭ. De altă parte ni se comunică, că în cerculŭ electoralŭ Baia de Crişiu, ce-lŭ represintă d. Truţa, umblă sĕ candideze ca deputatŭ dietalŭ d. *Nicolae Popŭ*, secretarŭ în direcţiunea financiară din Sibiiu, cu programa guvernamentală. Se ḍice că noulŭ candidatŭ ar fi fostŭ pe la fişpanulŭ din Deva, unde ar fi fostŭ bine primitŭ.

—x—

In Nr. 9 alŭ fóiei „Protestans egyhazi es iskolai lap« ce apare în Budapesta cetimŭ următórele relativŭ la *activitatea misionară a bisericei reformate în Ardealŭ*: „In districtulŭ bisericescŭ ardeleanŭ a începutŭ de faptŭ înfiinţarea popiălorŭ misionare. Pentru 6 locurĭ, din cele 26 destinate cu ajutorulŭ conventului generalŭ şi a districtului pentru organisare, consiliulŭ direcţiunei a şi publicatŭ concursŭ. Aceste locurĭ suntŭ următórele: 1) Popia misionară Ciucŭ-Gurghiu cu reşedinţa în Ciucŭ-Sereda, léfa 800 fl. şi darea dela credincioşĭ în bucate séu în banĭ; 2) Postulŭ de popă şi docentŭ misionarŭ Trăsnea (Ördögkut) cu reşedinţa în Trăsnea, léfa 500 fl., contribuirea credincioşilorŭ şi cheltuielile de călĕtoriă puse în perspectivă de Kulturegylet; 3) Popia misionară Sĕcele, cu reşedinţa în Satulungŭ, leafa 500 fl, darea credincioşilorŭ în valóre de 100 fl, şi venitele stolare; 4) Popia misionară Tonciu cu reşedinţa în Tonciu, léfa 300 fl., cheltuelĭ de călĕtoriă 100 fl. şi venitele stolare; 5) Loculŭ de popă şi docentŭ misionarŭ Bolyavölgy (?) cu reşedinţa în Michelsdorf, léfa 500 fl., cheltuelĭ de călĕtoriă 200 fl. şi venite stolare; 6) Postulŭ de popă şi docentŭ Ilea-Mureşiană cu reşedinţa în Ilea-Mureşiană, léfa 400 fl., ajutorulŭ pusŭ în perspectivă de Kulturegylet, darea credincioşilorŭ si venitele stolare. Petiţiile se adreséză episcopului Dominik Szasz până la 15 Martie n. Instrucţiunea amĕnunţită se va stabili ulteriorŭ.“ — Cum vedemŭ, e o simplă căpĕtuire a »patrioţilorŭ«. Câtŭ pentru succesŭ: la calendele grecescĭ! Preoţii şi învĕţătorii nostri sĕ urmăréscă pasŭ cu pasŭ uneltirile acestorŭ misionarĭ.

—x—

Filiala din *Braşovŭ* a Kulturegyletului ardeleanŭ a hotărîtŭ în ultima sa şedinţă ca, în unire cu casina unguréscă, cu clubulŭ cetăţenilorŭ ungurĭ, cu reuniunea de cântărĭ unguréscă şi cu reuniunea unguréscă a tinerilorŭ industriaşĭ, sĕ serbeze amintirea ḍilei de 15 Martie n. — Atâta i-a mai trebuitŭ Braşovului, după pacos tea, multele nĕcasurĭ şi neajunsurĭ ce i-au căḍutŭ pe capŭ!

—x—

In *Aiudŭ şi în Orăştiă* bântue epidemia de pojarŭ în modŭ îngrijitorŭ.

—x—

Batalionulŭ 28 de honveḍĭ, staţionatŭ în *Reghinulŭ săsescŭ*, în urma decisiunei ministerului honveḍimei va părăsi acestŭ oraşŭ şi la 24 Aprilie c. se va stabili în *Bistriţa*.

—x—

Comerciantulŭ băcanŭ de aci *Carol Kirr* a fostŭ declaratŭ erĭ în stare de falimentŭ.

—x—

Reuniunea femeilorŭ săsescĭ din *Sibiiu* a întocmitŭ unŭ cursŭ pentru a forma conducĕtóre ale *grădinilorŭ de copii*. Cursulŭ s'a şi încheiatŭ declarândŭ şépte participante ca destoinice. In *Broşovŭ* s'a deschisŭ unŭ asemenea cursŭ la 23 Februarie, cu 10 participante: 3 din Hĕlhii, 2 din Feldióră, câte 1 din Bodŭ, Cârstianŭ, Măieruşŭ, Ghimbavŭ şi Prejmerŭ. — Dér reuniunile române dormŭ?

—x—

In apropierea *Cisnădiórei* lângă Sibiiu s'au arĕtatŭ în ḍilele din urmă câţiva lupĭ. Doi din ei au fostŭ omorîţĭ de doi Românĭ de acolo, nu departe de comună şi i-au dusŭ la Sibiiu sĕ-i vêndă.

—x—

Generalulŭ majorŭ Paulŭ *Bernnart*, comandantulŭ brigadei 31 de infanteriă din Braşovŭ, e transferatŭ în aceeaşĭ calitate la brigada 19 de infanteriă din Josefstadt. Colonelulŭ Iohann *Pokay*, comandantulŭ regimentului 34 de infanteriă, e numitŭ comandantŭ alŭ brigadei 31 de infanteriă din Braşovŭ, rĕmânêndŭ în gradulŭ sĕu actualŭ.

—x—

Fabrica de dinamită din Anvers a fostŭ aruncată în aerŭ. Intrega fabrică a fostŭ distrusă. Ḍece lucrătorĭ suntŭ morţĭ, mulţĭ greu rănițĭ. Se crede că o mână criminală a pricinuitŭ acéstă nenorocire.

—x—

»Le Pays« din Parisŭ spune, că generalulŭ *Boulanger* a primitŭ într'unŭ micŭ oraşelŭ industrialŭ din Alsaţia 307 voturĭ ca candidatŭ de deputatŭ în Reichstagulŭ germanŭ.

—x—

O parte din *puscile cu repetiţiă* comandate de guvernulŭ românŭ a sositŭ în Bucurescĭ. Ce privesce chiămarea reservelorŭ sub drapelŭ, e falsă scirea, din contră soldaţii carĭ cu începutulŭ acestui anŭ şi-au terminatŭ serviciulŭ activŭ de trei anĭ, au fostŭ trimişĭ la căminele lorŭ.

—x—

In *Steyr* va începe în curêndŭ fabricarea în stilŭ mare a puscilorŭ de reperiţiă, căcĭ în stilŭ micŭ s'a şi lucratŭ deja până acuma. In véra acésta va şi începe înarmarea infanteriei şi vênătorilorŭ cu noua puşcă.

Ruptura tractărilorŭ ungaro-croate.

Deputaţiunile regnicolare, cea ungară şi cea croată, întrunite de câtva timpŭ în Pesta pentru ca sĕ stabiléscă o înţelegere asupra diferitelorŭ cestiunĭ privitóre la cele două ţĕrĭ, au ruptŭ tractările neputêndu-se ajunge la învoială mai alesŭ în privinţa cestiunei *limbei statului*.

Croaţii stăruescŭ sĕ li se recunóscă limba croată, desemnată în puterea legilorŭ lorŭ ca limbă a statului, în acéstă calitate şi numai într'atâta facŭ concesiunĭ, ca autorităţile centrale ungurescĭ, care au sĕ corespondeze cu oficiile comune din Croaţia în limba croată, sĕ pótă alătura o traducere maghiară, din contră la corĕspunderea oficielorŭ croate cu locurile centrale ungurescĭ sĕ nu se permită o asemenea procedere.

„Pester L'oyd“ îşĭ esprimă părerea de rĕu, că după atâtea lunĭ de tractărĭ între cele două guverne nu s'a pututŭ ajunge la nicĭ unŭ resultatŭ. Negreşitŭ, că fóia ungurésca aruncă tótă vina pe Croaţĭ, carĭ facŭ din „limba statului ungarŭ“ o limbă de a doua mână, şi apoi aşa ceva „ar face sĕ svĕcnéscă îndreptăţitulŭ sentimentŭ de sine alŭ naţiei ungurescĭ“ şi autorităţile ungurescĭ arŭ fi espuse în Croaţia-Slavonia, adecă slavisării. Fóia ungurésca — ca tótă pasĕrea care pe limba ei piere — ḍice că departe de Ungurĭ pofta de maghiarisare orĭ şovinismulŭ, acolo unde *nu e necesară* — fiind că nu le dă mâna —, dér au plăcerea sĕ figureze ca limbă oficială, pe lângă cea croată, şi limba ungurésca.

„Agenţii muscălescĭ.“

Selagiu, Valea Crasnei în 20 Februariu 1887.

Onorate D-le Redactorŭ! Sub titlulŭ »Agenţĭ muscălescĭ« mai ântêiu fóia bugetară din Şimleu „Szilágy Somlyó« mai apoi „Nagy Károly és Vidéke“ din Careii marĭ publicară sensaţionala scire cumcă la preotulŭ din Zalnocŭ s'a dusŭ preste nópte unŭ Muscalŭ, pe care 'lŭ vĕḍu unŭ pădurarŭ făcêndŭ desemnurĭ şi voi sĕ-lŭ prindă care însĕ dispărŭ până pădurarulŭ merse se chieme ajutorŭ. Mai adauge fóia din Carei cumcă solgăbirĕulŭ din cerculŭ Tăsnadului face paşĭ energioşĭ pentru prinderea Muscalului.

Veţĭ afla însĕ D-le Redactorŭ cumcă aceste fură numai preludiulŭ unei acţiunĭ teroristice, ce avea de cugetŭ sĕ-o întreprindă asupra tênĕrului preotŭ din Zalnocŭ micii tiranĭ din Tasnadŭ în înţelegere cu cei din Zelau, căcĭ dreptŭ vorbindŭ preotulŭ din Zalnocŭ este Românŭ bunŭ cum se cade sĕ fiă şi pentru acésta Ungurilorŭ peste totŭ nu le vine la socotélă. Căcĭ ei veḍĭ Dómne în Ungaria nu vreau se sciă că şi Românulŭ are dreptŭ la naţionalitatea lui. De aceea îi poţĭ auḍi esprimându-se şi despre acestŭ preotŭ »derék ember, kár hogy oláh.« („omŭ harnicŭ, pĕcatŭ că i Românŭ.«)

Destulŭ, că după scirile sensaţionale eşite în foile amintite, într'o séră preotulŭ din Zalnocŭ este surprinsŭ cu aceea, că servitórea sa este citată la judele comunalŭ unde doi gendarmĭ din Tasnadŭ o întrebară, că ce óspe a fostŭ la domnu-sĕu în ḍilele cele mai deaprópe decurse, voindŭ a forţa lucrulŭ până acolo ca servitórea sĕ mărturiséscă, că a fostŭ cineva la preotulŭ. Neputêndŭ însĕ afla dela servitóre nimica se întórseră la Tasnadŭ fără mare ispravă.

Eu unulŭ socotescŭ că acésta a fostŭ o manevră pentru a terorisa pe tênĕrulŭ preotŭ din Zalnocŭ. Fiă însĕ convinşĭ Domnii din Tasnadŭ precum şi cei din Zelău — pe carĭ i-a fostŭ informatŭ substitutulŭ de notarŭ Solovetŭ Zsiga din Bobota că popa de Zalnocŭ este unŭ mare Daco-românŭ şi că nu voiesce se vorbéscă o

---

FOILETONŬ.

Portretele lui Horia, Cloşca şi Crişanŭ.

De lângă castelulŭ lui Petru Rareşiu, $\frac{XVI}{XXVIII}$ Febr. 1887.

(Urmare şi fine.)

Paralela între Horia şi Cloşca (după docum. I.) „Privindŭ cineva amêndouĕ aceste profile din punctŭ de vedere fisionomicŭ Horia câştigă nemărginitŭ în compara ţiune cu Cloşca; şi neavêndŭ în vedere imprejurările, fără o cunoscinţă de mai nainte a faptelorŭ, adecă fără esperiinţă, nicĭ unŭ fisionomistŭ în lume n'ar fi creḍutŭ a întêmpina sub acestŭ profilŭ unŭ asemenea sceleratŭ, ci mai alesŭ din contră. . . . o frunte astfelŭ arcată, cu unŭ astfelŭ de aparatŭ ososŭ alŭ ochiului indică totdéuna *o inteliginţă care nu este din cele ordinare*; şi apoi în partea mediă a acestei frunţĭ stă o nespusă tăriă nepregetătóre ceea ce *la eroi* s'ar numi *cerbiciă, constanţă*. Numai nasulŭ singurŭ arată moliciune; dér totuşĭ şi aci la rădĕcina lui, începêndŭ dela îmbinarea ochilorŭ până la protuberanţa mijlocia, stă *multă cutezare* şi putere întreprinḍĕtóre. *Talentŭ frumosŭ arată osulŭ sprîncenei, şi structura grumaḍului adevĕrată bravură*. Pĕcatŭ, întru adevĕrŭ pĕcatŭ, de o aşa posiţiune a ochilorŭ şi de-o aşa tăiătură a gurei, că suntŭ ale unui rebelŭ. Este cu neputinţă ca unŭ fisionomistŭ sĕ-lŭ pótă recunósce după aceste semne; mai cu osebire săltătura buzei inferióre indică cu totulŭ unŭ astfelŭ de omŭ: *o adevĕrată domolire şi o pietate vĕḍută* vorbescŭ dintr'ênsa şi cu tóte aceste, suntŭ cu totulŭ altfelŭ... După câte sciu din esperiinţă eu credŭ, că aşŭ puté susţiné cu tăriă, cum că Horia, décă se mărginea elŭ îndată la începutulŭ carierei sale la înţeléptă reservă şi s'ar fi rădicatŭ cu precauţiune afară din sfera sa, transportându-se într'o altă posiţiune, ar fi devenitŭ negreşitŭ unŭ membru alŭ societăţii nu din cei nefolositorĭ; elŭ ar fi fostŭ totŭ aşa de bunŭ partisanŭ, precătŭ a fostŭ — după cum arată esperiinţa — de astutŭ şi curagiosŭ rebelŭ. Acésta o dovedesce intregulŭ sĕu profilŭ. Fisionomistulŭ şi patronomistulŭ — décă vorŭ fi fără prejudiţiu şi fără părtinire — caută sĕ se unéscă în acésta; esperiinţa încă a probatŭ acésta, celŭ puţinŭ în parte“.

„Am ḍisŭ — ne spune documentulŭ primŭ mai departe — că profilulŭ lui Cloşca stă cu multŭ mai înapoi de acela alŭ lui Horia. Ḍice apoi că fisionomistulŭ nu va vedé în dênsulŭ numai o încăpăţînare de fierŭ şi o imbecilitate, o estremă rĕcélă, brutalitate şi cea mai mare flegmă. — Venindŭ la

Portretulŭ lui Georgiu Crişianŭ, laudă în dênsulŭ frumseţea bărbătéscă, ḍicêndŭ că presintă în tótă privinţa o figură bine făcută, de o statură bărbătéscă de mijlocŭ mare, de o structură osósă, tare şi solidă, de unŭ corpŭ cam plinŭ, nu prea grasŭ, ci tocmai aşa cum se cere la o asemenea sistemă corporală şi la o făptură osósă aşa de forte. Cum că a fostŭ unŭ chipŭ plăcutŭ, nu mai încape nicĭ o îndoélă. O frunte cam înaltă cu partea osósă a ochilorŭ bine arcată, cu nisce sprîncene negre stufóse, ornate cu gene stufóse de aceeaşĭ colóre, nisce ochĭ marĭ negri, iuţĭ şi plinĭ, şi cu o uitătură ageră, o gură bine proporţionată, cu o barbă négră stufósă, o bărbiă cam rotundă şi prea puţinŭ despicată; unŭ gâtŭ cam lungăreţŭ, nicĭ prea grosŭ nicĭ prea subţire, bine întinsŭ şi dreptŭ; unŭ pieptŭ scosŭ afară între doi umerĭ cam laţĭ, şi alte asemenea suntŭ însuşirĭ, carĭ vĕdescŭ unŭ bărbatŭ nervosŭ bine făcutŭ şi carĭ erau proprie acestui rebelŭ. Pelţa lui brună, umbrită împrejurŭ de unŭ pĕrŭ negru stufosŭ, contribuia şi mai multŭ, spre a da chipului sĕu o frumseţe bărbătéscă. O singură trăsură avea echivocă, aceea a unui surîsŭ continuu. Acéstă trăsură, se ḍice, că a rĕmasŭ totŭ ḑimbitóre sub orĭ şi ce împrejurărĭ, chiar când a fostŭ datŭ la închisóre (1 Febr. 1785).

„Costumulŭ sĕu era întru tóte asemenea cu alŭ lui Horia şi Cloşca. Pre capŭ purta obicĭnuitŭ o căciulă cu unŭ penagiu şi ciucurŭ de firŭ atârnatŭ ca la husarĭ.“

bóbă unguresce,—fiă convinşĭ că pe acelŭ preotŭ nu-'lŭ vorŭ înfricoşa prin astfelŭ de manevre, căcĭ celŭ ce îşĭ împlinesce datorinţa şi este cu conscienţa nepătată, acela este tare şi neînfrânţŭ în orĭce împrejurărĭ, precum dice poetulŭ latinŭ: »*Si fractus illabatur orbis impavidum ferient ruinae.*“

Ér decum-va domnii Maghiarĭ din Tasnadŭ în adevĕrŭ se temŭ de agenţĭ muscălescĭ, atunci chiar acésta îi vĕdesce cumcă suntŭ cu consciinţa pătată. Furulŭ se teme de sgomotulŭ cel mai micŭ. Aşa şi compatrioţii noştri. Ei sciu ce nedreptate strigătóre la ceriu comitŭ cu noi Românii, călcându-ne în picióre cele mai sânte drepturĭ, şi chiar minimulŭ îndreptăţirei nóstre de a-ne puté cultiva limba, acelŭ minimŭ circumscrisŭ în articlulŭ de lege 44 ex 1868. Inceteze domnia— lorŭ a călca baremĭ aceste legĭ şi nu respingă cu atâta intoleranţă illegală chiar şi estrasele matriculare date în limba românéscă şi carĭ tocmai în sensulŭ legei nu se potŭ da în altă limba, şi atuncĭ nu vorŭ fi neliniştiţĭ de consciinţa lorŭ, carea încărcată fiindŭ de pĕcate îi mustră acuma. Inceteze pretorele secundarŭ K. a tractá aşa de durŭ pe cărturarii şi ţĕranii românĭ, cum făcù c'unŭ cadidatŭ de notarŭ românŭ G. V. care la presentarea petiţiunei sale de concurentŭ la notariatulŭ de Bobota fù tratatŭ în modulŭ celŭ mai bruscŭ, şi cum făcù c'unŭ plugarŭ românŭ, care avêndu se predé o plânsóre »Măriei Sale« fù mânatŭ *se înveţe mai ântêiu limba statului* apoi sĕ vină şi sĕ-şl dea plângerea, — şi atuncĭ nu va avé visurĭ aşa neliniştitóre.

Inveţé limba română la ce este şi obligatŭ prin lege décă îi place a ocupa postulŭ de pretorŭ secundariu, şi şi nu pretindă fără nicĭ o basă de lege cum pretinse dela preotulŭ din Zalnocŭ ca *se vorbéscă cu dênsulŭ în limba statului*“ cu o ocasiune când acelŭ preotŭ merse la oficiulŭ pretorialŭ pentru a-şĭ face o plânsóre, căcĭ altcum mai adeseorĭ va fi nevoitŭ se audă precum a trebuitŭ se audă dela preotulŭ amintitŭ, că dênsulŭ *este obligatŭ a cunósce limba poporului* în alŭ cărui serviciu trebue se stea ca oficialŭ administrativŭ, ér nu se pretindă dela poporŭ învĕţarea limbei statului.

Inveţe atâtŭ funcţionarii dela judecătoria de cercŭ din Tasnadŭ, câtŭ şi cei dela scaunulŭ orfanalŭ din Zelău a respecta legea, căcĭ în virtutea oficiului lorŭ au de a aplica legea şi dreptatea şi sĕ nu respingă rugările de întabulare date de partide române din simpla causă că pe lângă acele este acludatŭ câte unŭ actŭ în limba română cum de es. Extrasŭ de botezŭ, mórte séu cununiă, căcĭ prin acea procedură facŭ spese marĭ partidelorŭ până ce umblă validitându-'şĭ dreptulŭ prin recurse. Şi apoi aceea nu póte fi chiămarea oficialilorŭ de a pune piedecĭ ilegale cetăţenilorŭ, cum au făcutŭ acésta atâtŭ judecătoria cercuală din Tasnadŭ în câte-va casurĭ, câtŭ şi scaunulŭ orfanalŭ din Zelău numai cu partide din comuna Zalnocŭ, d'apoi cu câţĭ alţii din alte comune şi atuncĭ nu vorŭ vedé sub tótă tufa agenţĭ muscălescĭ şi nu vorŭ puté crede tóte bîrfelele şi calumniele celorŭ ce fără a avé vr'unŭ meritŭ voiescŭ a se căpătui. — Primiţĭ, Dle Redactorŭ ş. c. l.

Văleanulŭ.

Din Chioarŭ, 19 Februariu 1887.

Onorată Redacţiune! E cunoscutŭ, că în anulŭ trecutŭ ven. Consistorŭ şcolarŭ de Gherla a datŭ unŭ cercularŭ relativŭ la învĕţătorii românĭ din acéstă Diecesă şi la ajutórele dela societăţĭ cum e şi „*Széchényi-társulat*“ din Carei, înfiinţată cu scopŭ de maghiarisare.

Décă se vede că în sênulŭ nostru mai esistă până astădĭ putregaiurĭ, carĭ în locŭ sĕ ţină contŭ de îndrumările părintescĭ emanate dela ven. Consistorŭ şcolarŭ, le calcă în picióre, fără de nicĭ o genă de opiniunea publică orĭ mustrare de consciinţă. Acésta e o procedură compromiţătóre faţă cu toţĭ ceilalţĭ învĕţătorĭ din aceste părţĭ; e o cutezare órbă, care vatămă autoritatea nóstră supremă şcolară.

Bărbaţii noştri din carĭ sĕ compune acelŭ ven. Consistorŭ şcolarŭ vorŭ sci abună-sémă ce au de a face şi cum au a procede faţă cu fii neascultării.

Ce sĕ ţine de noi, dăscălimea română din acestŭ comitatŭ, trebue sĕ protestămŭ sĕrbătoresce şi cu tótă seriositatea în contra procederei nesănĕtósă şi ruşinătóre pentru némulŭ nostru, prin care câţiva farisei compromitŭ statulŭ nostru învĕţătorescŭ, cerêndŭ în adinsŭ ajutóre dela numita societate pentru progresŭ în limba maghiară, ca şi cum în celelalte obiecte de învĕţămêntŭ nu se recere nicĭ unŭ progresŭ dela cinstiele lorŭ.

Nu sciu, décă d. d. preoţĭ directorĭ ca şcolarĭ confesionalĭ au cunoscinţă despre procederea la cererile »preţului de sânge«. Décă acele cererĭ se facŭcu consensulŭ şi învoirea d-lorŭ, atuncĭ lucrulŭ e multŭ mai delicatŭ şi prin urmare cere o cură multŭ mai radicală.

In totŭ casulŭ e timpulŭ supremŭ sĕ ne tragemŭ de sémă, sĕ ne cunóscemŭ bine unulŭ pe altulŭ, sĕ lăpĕdămŭ din sînulŭ nostru totŭ ce póte sĕ infecteze partea cea sănĕtósă a corpului nostru naţionalŭ. Amŭ tăcutŭ destulŭ aşteptândŭ îndreptare, acum trebue sĕ eşimŭ la lumină cu tóte faptele acelora carĭ prin lăcomiă de banĭ, ca şi Iuda, nu bagă de sémă datorinţele, ce le au către poporulŭ din a căruia sudóre trăescŭ.

Etă numele acelorŭ debile fiinţe, cu sufletŭ însĕ puputinŭ insufleţite, carĭ au cerutŭ şi cărora li s'a votatŭ pentru anulŭ 1886 arginţii pentru vinderea demnităţii lorŭ naţionale.

1. Szabó Ágoston înv. gr. c. Blidariu 50 arginţĭ.
2. Marosán Kornél înv. gr c. Ar.-Megyes 50 arginţĭ.
3. Krespai Agoston „ » „ A.-Homorod 40 arginţĭ.
4. Somlyoi Bazil » „ „ Turvékony 40 arginţĭ.
5. Belbe János » „ » Erdö-Aranyos 40 arginţĭ
6. Stefucz Elek » „ „ Kányaháza 30 arginţĭ.
7. Pop Emánuel » „ » Lipon 30 arginţĭ.
8. Kegye Lörincz , „ „ Ivácskó 25 arginţĭ.
9. Kozma János » „ „ Ilbá 25 arginţĭ.
10. Bretán János „ , » Veresmarti 25 arginţĭ.

Cetesce on. publicŭ aceste nume, compătimesce slăbiciunele celorŭ ce le pórtă, déră însémnă bine cine suntŭ ei, ca aşa venindu'ţĭ înainte careva din ei, sĕ sci a te feri de elŭ ca d'unŭ păgânŭ şi vameşŭ.

Dascălulŭ.

Pregătirĭ militare.

„Pol. Korr.“ e informată din Varşovia, că de câtva timpŭ, in urma unorŭ avisurĭ superióre, singuraticele despărţĕminte de trupe rusescĭ staţionate în regatulŭ Poloniei facŭ marşurĭ marĭ de probă în deplină adjustare de câmpŭ. Aceste mĕsurĭ, precum şi faptulŭ, că în unele oraşe provinciale mai micĭ li s'a ordonatŭ confidenţialŭ autorităţilorŭ comunale şi şcolare, ca sĕ se pregătéscă a deşerta, sub anumite împrejurărĭ, neîntârdiatŭ edificiile publice pentru scopurĭ militare, au întăritŭ temerile de rĕsboiu ale poporaţiunei. In unele staţiunĭ ale gardilorŭ vamalĭ dela graniţă se aştéptă încurêndŭ sĕ soséscă despărţĕminte de cavaleriă mai micĭ, de câte 40—50 de ómenĭ.

O telegramă din Constantinopolŭ comunică, că înarmările muntenegrene se continuă în cea mai mare mĕsură; 28,000 ómenĭ, carĭ au luatŭ parte la ultimulŭ rĕsboiu turco-muntenegreanŭ, în scurtŭ timpŭ vorŭ fi înarmaţĭ cu puscile cele nouĕ. Intregulŭ efectivŭ alŭ armatei muntenegrene e de 40,000 ómenĭ. După cum se telegrafiază din Castelnuovo, autoritatea turcéscă din Scutari a refusatŭ deodată Muntenegrului a-şĭ transporta muniţiunea din Antivari prin Bojana la Rjeka.

Din Atena se telegrafiază, că ministeriulŭ Trikupis se pregătesce în cea mai mare linişte, dér cu tótă energia. pentru orĭ-ce eventualitate.

Fabrica de dinamită din Pojonŭ va trimite la Belgradŭ prin Semlinŭ 2760 chilograme dinamită şi 10,000 bucăţĭ capse de esplosiune pentru armata sêrbéscă.

Mulţămită publică. In 29 Ianuariu a. c. s'a ţinutŭ o petrecere împreunată cu danţŭ în folosulŭ scólei gr. cat din Tulgeşŭ la care au contribuitŭ cu supra-solvire: Dr. Lazár János cu 1 fl., Török Antal jun. 1 fl., Engel Josef 1 fl. Miklos Antal 1 fl. Korpos Adám 1 fl., Anna Spiru 1 fl., Ioanŭ Nicalescu 1 fl., Mühtfay Sándor 2 fl, Dobriban Peter 1 fl., Ioanŭ Urziceanu 1 fl., Ioanŭ Dobreanu 1 fl, precum şi O. D. D. din România şi anume: D-lŭ Ioanŭ Horea 8 fl., Davidescu 8 fl., Suleiman Bei 8 fl., Mitiţa Popovicŭ 2 fl., Ioanŭ Mere 1 fl., Munteanu 2 fl., Enea Petrache 1 fl., Ioanŭ Burbescu 2 fl., şi D-na Aurelia Popescu din Topliţa 1 fl. Rĕmnêndŭ unŭ venitŭ curatŭ de 65 fl. v. a. pentru care priméscă marinimoşii O. Domnĭ mulţămita cea mai cordială dela membrii arangiatorĭ şi senatulŭ scolasticŭ gr. cat. din Tulgeşŭ.

Gyo. Tulgeşŭ în 20 Februariu 1887.

Augustinŭ Dobreanu, casierŭ — *Ioanŭ Dobreanu*, direct. scol. preotŭ în Corbu.

Ultime scirĭ

Giurgiu, 3 Martie. — Circulă aci sgomotulŭ, că partisanii lui Zankoff ar fi rĕsturnatŭ autorităţile Regenţei în Rusciuk, declarândŭ Regenţa cădută şi proclamândŭ pe mitropolitulŭ Clement de regentŭ. Se dice că armata dela Rusciuck ar fi depusŭ jurămêntŭ în mânile partisanilorŭ lui Zankofi. Nu se scie nimicŭ despre ceea ce se petrece la Sofia.

Giurgiu, 3 Martie. — Adĭ diminéţă se audiau loviturĭ de puscĭ la Rusciuk.

Giurgiu, 3 Martie. — Dela *3* diminéţa *în Rusciucŭ e revoltă. Oraşulŭ este blocatŭ de armată; case distruse, morţĭ şi răniţĭ. Detunărĭ de arme se audŭ. Comunicaţia întreruptă.*

Bucurescĭ, 3 Martie. — „Epoca“ află, că guvernulŭ a primitŭ scirĭ carĭ anunţă că în momentulŭ când au sositŭ trupele regenţei, *garnisóna din Silistra s'a revoltatŭ contra oficerilorŭ, carĭ o ademenise la rescólă şi au fraternisatŭ cu trupele guvernului.* Căpitanulŭ, care comanda pe resculaţĭ a *fostŭ împuşcatŭ de trupele sale.*

Bucurescĭ, 3 Martie — Colonelulŭ Sergiu Voinescu, comandantulŭ regimentului garnisatŭ la Ostrov, a plecatŭ adĭ diminéţă din Bucurescĭ spre Ostrov spre a relua comanda trupelorŭ“. Elŭ are instrucţiunĭ d'a desarma şi d'a interna pe refugiaţii bulgarĭ, carĭ vorŭ trece graniţa în urma ultimului incidentŭ dela Silistra.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

BUDAPETA, 4 Martie. — In comisiunea de patru a delegaţiunei ungare ministrulŭ de esterne Kalnoky a disŭ, că afară de cestiunea bulgară, care încă nu este resolvată şi care încă nu şĭ-a perdutŭ caracterulŭ ei ameninţătorŭ, s'au mai născutŭ în acele state ale Europei, pe carĭ cestiunea bulgară abia le interesézá, marĭ îngrijirĭ pentru susţinerea păcii.

Raporturile monarchiei austro-ungare cu celelalte state suntŭ neschimbate, raporturile cu Rusia suntŭ fórte amicabile, de-o ameninţare directă a păcii Austro-Ungariei nu e vorbă, luândŭ afară casulŭ unorŭ evenimente neaşteptate.

După ce tóte statele Europei se arméză, adause Kalnoky, guvernulŭ comunŭ alŭ monarchiei se vede îndemnatŭ de sêmţulŭ de responsabilitate a lua mĕsurĭ de precauţiune, pentru ca monarchia sĕ fiă bine pregătită pentru orĭ-ce eventualităţĭ. Aceste mĕsurĭ n'au unŭ scopŭ ofensivŭ, nicĭ nu vorŭ sĕ însemne că monarchia este ameninţată d'unŭ periculŭ directŭ de rĕsboiu.

Nicĭ unulŭ din statele vecine nu ne ameninţă directŭ, mĕsurile şi pregătirile suntŭ numai de natură administrativă defensivă. Guvernulŭ n'are nicĭ o causă de a-şĭ schimba politica sa pacĭnică, conservativă.

Kalnoky spune în fine, că depeşa oficială din Sofia anunţă isbucnirea unei revolte militare în Silistra, dér depeşele sosite pe cale indirectă, carĭ vorbescŭ de isbucnirea insurecţiunei şi în alte garnisóne ale Bulgariei, nu suntŭ confirmate.

SOFIA, 4 Martie. — Trupele guvernului bulgarŭ au întratŭ în Silistra. Rebelii au luat'o la fugă. Comandantulŭ lorŭ, căpitanulŭ Krestov, s'a aflatŭ mortŭ. In Rusciucŭ asemenea s'a restabilitŭ ordinea. Capii rebelilorŭ fură arestaţĭ.

DIVERSE.

Celŭ mai leneşŭ. — Unŭ proprietarŭ de moşie se duse în timpulŭ recoltei la câmpŭ ca sĕ inspecteze pe muncitorii sĕi. Găsindŭ acolo doisprедece din ei culcaţĭ pe pămêntŭ şi căscândŭ din gură, era p'aci sĕ se supere, dér, potolindu'şĭ necasulŭ, făgădui celui mai leneşŭ unŭ premiu de cincĭ lei. Indată săriră unsprедece în picióre reclamândŭ fie-care premiulŭ ca celŭ mai leneşŭ, nu numai dintre ei ci din lumea întrégă. Numai alŭ doisprедecelea rĕmase culcatŭ şi lui decernŭ proprietarulŭ premiulŭ; acesta însĕ rugà pe stăpânulŭ sĕu sĕ'i bage moneda în busunarŭ. Proprietarulŭ se conformă şi la acéstă cerere, dér a doua di gonì pe acestŭ superlativŭ alŭ leneviei din serviciulŭ sĕu.

Aşa au descrisŭ contimporanii străinĭ pe martirii Românismului, unulŭ mai bine, altulŭ mai rĕu, după cum i-a trasŭ inima, unulŭ a făcutŭ pe Pilatŭ, celălaltŭ pe Fariseulŭ. Insĕ precum mărturisescŭ chiar dênşii—străinii contimporanĭ — idea de libertate şi proprietate pentru connaţionalii sĕi a pusŭ pre Horia şi soţii lui pre rótă; idea, pentru care cu 5 anĭ mai târdiu s'a înscenatŭ marea revoluţiă francesă. Românulŭ pe acele vremĭ, ba până în 1848/9 era consideratŭ ca vită bună de prinsŭ în jugŭ*), ca verme şi gânganiă. Horia şi soţii sĕi voiau a câştiga libertatea şi demnitatea de omŭ şi cetăţénŭ pentru conaţionali lorŭ.

Decĭ orĭ una orĭ altă:

Orĭ este indiferentŭ pentru Românŭ a fi consideratŭ ca omŭ orĭ ca dobitocŭ şi atuncĭ e indiferentŭ şi aceea, că Horia a fostŭ erou orĭ tâlharŭ;

Orĭ „demnitatea de omŭ şi cetăţénŭ« e mai scumpă ca viéţa însaşĭ, — şi atuncĭ Horia trebue sĕ apară înaintea tuturora, ca unŭ liberatorŭ alŭ poporului românŭ.

Pădurénulŭ.

*) „Kossuth Hirlapja“ scria într'unŭ articulŭ de fond la adresa Românului în 18 Oct. 1848: »járomba foghatod mint a marhát«, ér „Társalkodo« Nru. 8 ex 1846 pe nemaghiarĭ îi numesce: viermĭ séu gânganii.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureşianu

Cursulŭ la bursa de Viena

din 3 Martie st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	96.40
Rentă de hârtiă 5%	87 85
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	147.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	96.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	123 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	112 50
Bonurĭ rurale ungare	104.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C4.—
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.00
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—
Bonurĭ rurale transilvane	104 —
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.50
Imprumutulŭ cu premiu ung.	117.75
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	121 20
Renta de hârtiă austriacă	78 25
Renta de arg. austr.	801 0
Renta de aurŭ austr.	108 80
Losurile din 1860	132.50
Acţiunile băncei austro-ungare	851 —
Act. băncei de creditŭ ung.	284.50
Act. băncei de creditŭ austr.	275.30
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	6.02
Napoleon-d'orĭ	10.14
Mărcĭ 100 împ. germ.	62.70
Londra 10 Livres sterlinge	128.74

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 4 Martie st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.36	Vênd.	8.40
Argint românesc	»	8.35	»	8.40
Napoleon-d'orĭ	»	10.09	»	10 14
Lire turcescĭ	»	11.44	»	11.48
Imperialĭ	»	10.44	»	10.48
Galbenĭ	»	5 97	»	6 02
Scrisurile fonc. »Albina»	»	101.—	»	102.—
Ruble Rusescĭ	»	116.—	»	117.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Nr. 63/1887.
a. f. sc. c. d.

Concursŭ la postulŭ de profesorŭ de musică şi cântărĭ.

Până în 25 Martie 1887 la 6 óre după améḑi se primescŭ aicĭ suplicele celorŭ ce vorŭ voi a ocupa postulŭ de profesorŭ de musică şi cântărĭ la institutele de învĕţământŭ din Năsĕudŭ, susţinute din fondulŭ scolasticŭ centralŭ de aicĭ, şi anume:

1. Cu salarŭ de 800 fl. v. a. pe anŭ, cu dreptulŭ de înaintare după treĭ anĭ la 900 fl. v. a. şi cu dreptŭ de pensiune şi adause decenale după acestŭ salarŭ ca la ceilalţĭ profesorĭ gimnasialĭ, décă va dovedi:

a) că a absolvatŭ obiectele la vr'unŭ conservatorŭ de musică ordinarminte şi are practică cu succesŭ de treĭ anĭ, purtare nemaculată şi capacitatea de a da instrucţiune în tóte instrumentele obicĭnuite la orchestru, precum şi din cântare.

2. Cu 700 fl. pe anŭ salarŭ la ceĭ ce nu vorŭ puté dovedi calificaţiune peplină ca sub 1.

3. Concurenţiĭ îşĭ vorŭ arĕta originea prin carte de botezŭ.

4. Ceĭ ce voiŭ sci limba română şi vorŭ dovedi că potŭ propune în ea, vorŭ fi preferiţĭ, ceilalţĭ însĕ vorŭ avé a dovedi că în 3 anĭ o vorŭ puté învĕţa aşa ca sĕ pótă propune.

5. Suplicele se vorŭ adresa: la comisiunea administrătóre de fondurile scolastice centralĭ districtualĭ în Năsĕudŭ.

Din şedinţa comisiuneĭ administrătóre de fondurile scolastice centralĭ districtualĭ.

Năsĕudŭ, 2 Faurŭ 1887.

Preşedintele: **Ionŭ Ciocanŭ.** Secretarulŭ: **Ioachimŭ Mureşianu.**

Láttam:
Besztercze, 1887 18/2.
Br. Bánffy Dezső, főispán.

Convocare.

Toţĭ aceĭ Domnĭ, carĭ au subscrisŭ acţiunĭ la **„Auraria,"** cassă de economii, societate pe acţiunĭ în Abrudŭ, suntŭ convocaţĭ prin acéstă la adunarea generală constituantă, ce se va ţiné în **Abrudŭ în 16 Martie*) 1887** la 9 óre diminéţa în cancelaria primŭ subscrisuluĭ.

In acéstă adunare se vorŭ stabili statutele, se vorŭ alege membrii direcţiuneĭ şi a comitetuluĭ de supraveghiare, precum şi funcţionarii manipulanţĭ.

Cu acéstă ocasiune se vorŭ solvi şi 20% din capitalulŭ de acţiunĭ.

Abrudŭ, în 17 Februariu 1887.

A. Filipŭ, Ioanŭ Iancu, Ioanŭ Gallŭ, Candiu Davidŭ, Alexandru Danciu, Dr. Simeonŭ Caianŭ.

*) *Rectificare.* In o parte a ediţiuneĭ de erĭ a fóieĭ nóstre a fostŭ tipărită 6 Martie, în locŭ de *16 Martie*, cum trebuia sĕ fiă.

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	—	—	7.30
Predealŭ (	—	—	—	1.14
(	—	—	—	—
Timişŭ	—	—	—	1.45
Braşovŭ (	—	—	—	—
(	7.47	—	4.16	2.32
Feldióra	8.24	—	5.02	—
Apatia	8 51	—	5 43	—
Agostonfalva	9.14	—	6.15	—
Homorodŭ	9.51	—	7.06	—
Haşfaleu	11.03	—	8.52	—
Sighişóra (	11.29	—	9.19	—
(	11.26	—	9.31	—
Elisabetopole	12 00	—	10.16	—
Mediaşŭ	12.29	—	10.57	—
Copsa mică	12.44	—	11.19 11.31	—
Micăsasa	1.05	—	11.52	—
Blaşiu	1.34	—	12.31	—
Crăciunelŭ	1.46	—	12.48	—
Teiuşŭ	2.09	—	1.22	—
Aiudŭ	2.39	—	2.18	—
Vinţulŭ de susŭ	3.01	—	2.48	—
Uióra	3.08	—	2 56	—
Cucerdea	3.14	—	3 64	—
Ghirisŭ	3.53	—	4 51	—
Apahida	5.10	—	5.28	—
Clușiu (	5.30	—	5 56	—
(	—	6 03	—	8.00
Nedeşdu	—	6.21	—	8.36
Ghirbĕu	—	—	—	9.02
Aghirişŭ	—	—	—	9.32
Stana	—	—	—	10.11
Huiedinŭ	—	7.14	--	10.51
Ciucia	—	7.43	—	12 16
Bucia	—	—	—	12.50
Bratca	—	—	—	1.21
Rév	—	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	—	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	3.38
Várad-Velinţe	—	—	—	3.54
Oradia-mare (	—	9.13	—	4.05
(	—	9.18	10.55	4.50
P. Ladány	—	10.38	1.23	7.28
Szolnok	—	12.20	3.24	—
Buda-pesta	—	2.15	10.05	—
Viena (	—	—	2.15	—
(	—	8.00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	--
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	8.00
Szolnok	11.05	3.58	7.38	9.34	11.40
P. Ladány	2 02	5.28	5 40	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.58	9.14	1.38	—
Várad-Velencze	—	—	9.24	2 06	.
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.41	2 17	—
Mezö-Telegd	—	7.33	10.19	2.40	—
Rév	—	8.04	11.38	3.24	—
Bratca	—	—	12.18	3.47	—
Bucia	—	—	12.54	4.07	—
Ciucia	—	8.58	1.57	4.33	—
Huiedin	—	9.28	3.11	5.15	—
Stana	—	—	3.40	5.34	—
Aghiriş	—	—	4.15	5.55	—
Ghirbĕu	—	—	4.36	6.07	—
Nedeşdu	—	—	4.58	6.24	--
Clușiu (	—	10.28	5.26	6.43	--
(	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriş	12 30	—	—	—	9.06
Cucerdea (	1.01	—	—	—	9.53
(	1 06	—	—	—	10.—
Uióra	1.13	—	—	—	10.09
Vinţulŭ de susŭ	1.20	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1 41	—	—	—	10.48
Teiuşŭ	2.C0	—	—	—	11.14
Crăciunelŭ	2 35	—	—	—	12.12
Blaşŭ	2.48	—	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	—	1.12
Copşa mic	3 36	—	—	—	1.32
Mediaşŭ	4.00	—	—	—	2.18
Elisabetopole	4.35	—	--	—	3.03
Sigişóra	5.12	—	—	—	3.49
Haşfaleu	5.37	—	—	—	4.28
Homorod	7.02	—	—	—	6.16
Agostonfalva	7.43	—	—	—	7.06
Apatia	8.11	—	—	—	7.46
Feldióra	8.41	—	—	—	8.25
Braşovŭ (	9.21	—	—	—	9.15
(	—	—	1.55	—	—
Timişŭ	—	—	2.53	—	—
Predealŭ (	—	—	—	—	--
(	—	—	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.39	—	3.14
Vinţulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Şibotŭ	12.52	—	4.50
Orăştia	1.01	—	5.18
Simeria (Piski)	2.03	—	5.47
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborşin	5.30	—	8.46
Bĕrzova	5.56	—	9.33
Conopŭ	6.27	—	9.53
Radna-Lipova	6.47	—	10 27
Paulişŭ	7.28	—	10.42
Gyorok	7.43	—	10.58
Glogovaţŭ	7.59	—	11 25
Aradŭ	8.28	—	11.39
Szolnok (	8.42	—	4 52
(	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok (	11.20	12.41	—
(	4.10	5.45	--
Aradŭ	4.30	6.—	7.04
Glogovaţŭ	4 43	6.13	7.22
Gyorok	5 07	6.38	7.58
Paulişŭ	5.19	6.51	8 17
Radna-Lipova	5.41	7.10	8 36
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bêrzova	6.28	7.55	—
Soborşin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9.58	—
Branicĭca	9.19	10.17	—
Deva	9 51	10 42	---
Simeria (Piski)	10.35	11 07	—
Orăştiă	11.11	11.37	—
Şibotŭ	11.43	12.—	—
Vinţulŭ de josŭ	12 18	12.29	--
Alba-Iulia	12.36	12.46	—
Teiuşŭ	1 29	1.41	--

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenu mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timişóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2.42
Streiu	11.58	—	3.25
Haţegŭ	12.46	—	4 16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5.58
Baniţa	3.05	—	6 41
Petroşenĭ	3.37	—	7.12

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroşenĭ	10 07	—	6.10
Baniţa	10 48	—	6.53
Crivadia	11.25	—	7 37
Pui	12.05	—	8.20
Haţegŭ	12.42	—	9.01
Streiu	1.22	—	9.52
Simeria	1.53	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernescĭ